

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1616209854
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1616209854.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Nadeždy Wallnerovej a JUDr. Ivany Jahnovej v právnej veci navrhovateľky - matky: C. Q., H. M. XX.XX.XXXX, C.: Z. XXXX/X, XXX XX K., zastúpená právnym zástupcom Advokátska kancelária JUDr. Marcel BORIS, s.r.o., so sídlom: Vajnorská 8/A, 831 01 Bratislava, IČO: 36 863 319, voči mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené: M. S., H. M. XX.XX.XXXX, C.: A. XXX, toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, Gucmanova 19/67, Leopoldov o určenie otcovstva k maloletému: X. Q., H. M. XX.XX.XXXX, C.: Z. XXXX/X, K., zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Záhorácka 2942/60/A, Malacky, na odvolanie matky a otca voči rozsudku Okresného súdu Malacky, zo dňa 05. septembra 2018, č. k. 4Pc/4/2016-156, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Malacky, zo dňa 05.septembra 2018, č. k. 4Pc/4/2016-156 vo výroku o vyživovacej povinnosti otca mení tak, že otec M. S., H. M. XX.XX.XXXX, je povinný prispievať na výživu maloletého X. Q., H. M. XX.XX.XXXX sumou 300,- eur mesačne, počnúc dňom 05.12.2016, vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám matky.

II. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Malacky, zo dňa 05.septembra 2018, č.k. 4Pc/4/2016-156, vo výroku o zročnom výživnom mení tak, že zročné výživné za obdobie od 05.12.2016 do 29.02.2020 vo výške 11.461,09 eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Malacky rozsudkom zo dňa 05.09.2018, č.k. 4Pc/4/2016-156 určil, že M. S., H.. XX.XX.XXXX je otcom maloletého X. Q., H.. XX.XX.XXXX T. Z. C. Q., H.. XX.XX.XXXX. Zároveň rozhodol, že maloletý X. sa zveruje do osobnej starostlivosti matke, ktorá je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 350,-eur mesačne, počnúc dňom od 05.12.2016 do 19.08.2018 a sumou 150,- eur mesačne od 20.08.2018, vždy k 25. dňu v mesiaci, vopred k rukám matky. Zročné výživné za obdobie od 05.12.2016 do 05.09.2018 vo výške 7.247,55 eur uložil súd prvej inštancie otcovi zaplatiť k rukám matky v mesačných splátkach vo výške 30,- eur, spolu s bežným výživným, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Súd prvej inštancie návrh vo zvyšnej časti výšky výživného zamietol. Zároveň uložil súd prvej inštancie povinnosť otcovi zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 66,- eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom doručeným súdu dňa 05.12.2016 matka maloletého žiadala o určenie otcovstva k maloletému s tým, že ako muža, ktorého otcovstvo má

byť určené, označila M. S., H.. XX.XX.XXXX. Navrhovateľka ďalej žiadala, aby súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Styk maloletého s otcom nežiadala osobitne upraviť súdnym rozhodnutím. V časti návrhu týkajúcej sa výživného žiadala, aby súd zaviazal otca platiť výživné na maloletého sumou 350,- eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu na súd a úhradu zročného výživného za obdobie troch rokov späťne odo dňa podania návrhu na súd. Podaný návrh odôvodnila tým, že nadviazala s mužom, ktorého otcovstvo má byť určené, intímnu známosť, z ktorej sa po dvoch rokoch dňa 25.11.2008 narodil maloletý X.. O narodení maloletého M. S. vedel, pričom nemal pochybnosti o tom, že je otcom maloletého. Po narodení prestal s navrhovateľkou komunikovať, dozvedela sa, že má inú známosť, pričom v dôsledku citového rozpoloženia a nedostatku finančných prostriedkov nemala možnosť osloviť právnik a riešiť vzniknutú situáciu súdnou cestou. Po čase sa dozvedela, že M. S. je vo väzení, po 4 rokoch ju vyhľadal, prisľúbil, že bude prispievať, ale následne sa opäť odmlčal. Navrhovanú výšku výživného odôvodnila tým, že maloletý je ťažko zdravotne postihnutý, trpí ochorením Diabetes Typu 1 diagnostikovaným v mesiaci jún 2015. Zdravotný stav maloletého vyžaduje zvýšenú starostlivosť a zvýšené výdavky (prispôbená strava, lieky, stráženie počas prázdnin). Po zistení ochorenia sa navrhovateľka dostala do finančných ťažkostí, svoj mimopracovný čas venuje maloletému a je nútená odbiehať aj z práce, aby maloletému poskytla prvú pomoc, pokiaľ má zlú hladinu cukru. Osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečuje navrhovateľka sama. Maloletý potrebuje striktný režim podávania inzulínu 4 x denne, maloletému je nutné podávať stravu prerátanú trojčlenkou na sacharidové jednotky a navrhovateľka vykonáva aj premeranie glykémii 8-10 x denne. Maloletý navštevuje 2 ročník ZŠ v Stupave, jeho priemerné mesačné výdavky predstavujú sumu 850,- eur, a to najmä strava prispôbená jeho zdravotnému stavu sumu 410,- eur mesačne, výdavky na lieky, drogériu, ošatenie, voľný čas a prázdniny sumu 400,- eur mesačne a školské výdavky 40,- eur mesačne. Súd prvej inštancie mal z preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom preukázané, že maloletý bol uznaný, vzhľadom na zdravotný stav za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Z výsluchu M. S., ako obvineného v konaní sp.zn. OTp/423/2018 dňa 24.08.2018 vyplynulo, že je príležitostným užívateľom návykových látok, užíva pervitín 1- 2 x týždeň, uviedol, že sa stará o 1,5 ročné dieťa, ktoré má s priateľkou a tiež o 8- ročného syna, ktorý je silný cukrovkár. M. S. bol sudcom pre prípravné konanie vzatý do väzby, pričom jeho osobná sloboda bola obmedzená dňom 20.08.2018. Z registra trestov Generálnej prokuratúry SR vyplýva, že M. S. má vykázané 4 záznamy v registri trestov, z čoho v troch prípadoch mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Zo spisu sp. zn. 9P/49/2018 vyplýva, že M. S. je otcom maloletého syna Dominika, nar. 30.03.2017 a z vyjadrenia Z. K. na pojednávaní dňa 24.07.2018 vyplýva, že prispieva na maloletého sumou 200,- eur mesačne. Z výpovede vyplýva, že s maloletým bývajú v Senici, predtým bývali v Stupave, kde kúpila dom na hypotéku, pričom až do rozchodu M. S. platil náklady na hypotéku. Z potvrdení o príjme navrhovateľky mal súd prvej inštancie za preukázané, že je v trvalom pracovnom pomere v spoločnosti Bory Mail management, s.r.o., a jej čistý mesačný príjem bez daňového bonusu za obdobie od 01.01.2015 do 31.12.2015 predstavuje sumu 10.970,61 eur, daňový bonus 256,92 eur, čistý ročný príjem za obdobie od 01.01.2016 do 31.10.2016 bol 11.917,88 eur, daňový bonus predstavuje sumu 214,10 eur. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni vyplýva, že ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie jej pracovný pomer v spoločnosti nepretržite trvá, pričom priemerný príjem za rok 2017 predstavuje 1.473,55 eur brutto mesačne a v roku 2018 predstavuje 2.118,- eur brutto mesačne. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni mal súd prvej inštancie za preukázané, že M. S. bol od 20.05.2015 v pracovnom pomere v spoločnosti KaPnet, s.r.o., jeho priemerný vymeriavací základ predstavoval v mesiaci december 2016 sumu 405,- eur brutto, v roku 2017 sumu 435,- eur brutto mesačne, v roku 2018 za obdobie január 2018 do júla 2018 priemerne sumu 357,20,- eur brutto mesačne. Z čestného prehlásenia Z. K., bývalej partnerky M. S. datovaného dňa 21.08.2018 vyplýva, že v období od 01.07.2016 do 31.07.2017 žili v spoločnej domácnosti v rodinnom dome v Stupave, z ich vzťahu sa narodil syn M. H.. XX.XX.XXXX, osobnú starostlivosť o syna zabezpečuje sama. V čase spolužitia jej M. S.Ď. prispieval pravidelne sumou 800,- eur mesačne, v súčasnosti jej nepravidelne prispieva sumou 150,- eur mesačne. Z rozpisu mesačných výdavkov predložených navrhovateľkou vyplýva, že navrhovateľka vynaloží na domácnosť sumu 146,58 eur mesačne (bývanie, elektrina, koncesionárske poplatky, daň z nehnuteľností, poistenie nehnuteľnosti, komunálny odpad), podiel na maloletého na nákladoch na bývanie predstavuje sumu 72,29 eur mesačne, náklady na stravovanie maloletého, vrátane nákladov špeciálnych potravín pre diabetikov 458,33 eur mesačne, škola a školské potreby 48,17 eur mesačne, náklady na oblečenie, obuv, drogériu, kozmetiku 116,- eur mesačne, voľnočasové aktivity maloletého 75,67 eur mesačne, náklady na zvýšenú starostlivosť, z dôvodu zdravotného postihnutia maloletého sumu 185,67 eur mesačne (lieky, vitamíny, náplaste na kanyly, senzory, kapsičky na inzulínovú pumpu, chladiace púzdra na prenos stravy a inzulín, po zohľadnení príspevku zdravotnej

poisťovne). Nepravidelné výdavky na maloletého predstavujú priemerný mesačný náklad 105,83 eur (dia tábor, dovolenka, výlety, posteľná bielizeň, bicykel, športové potreby). Matka vyčíslila svoje mesačné náklady sumou 627,29 eur, z čoho suma 370,- eur predstavuje splátku hypotekárneho úveru a suma 140,- eur mesačne náklady na motorové vozidlo. Súd prvej inštancie mal pravidelnosť úhrady výdavkov navrhovateľkou preukázanú z predložených informatívnych výpisov zo sporožirového účtu.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného znaleckého dokazovania znalcom z odboru genetika, analýza DNA, z ktorého vyplynulo, že otcovstvo označeného muža M. S. treba pokladať za prakticky dokázané, s mimoriadne vysokou pravdepodobnosťou, ktorú možno pre praktické účely stotožniť s istotou, určil otcovstvo k maloletému, tak ako je uvedené v prvom výroku rozsudku. Súd prvej inštancie mal preukázané, že navrhovateľka sa o maloletého osobne stará od jeho narodenia. Starostlivosť zabezpečuje riadne a aj opatrovník maloletého navrhol súdu zveriť maloletého do osobnej starostlivosti navrhovateľke. S ohľadom na vyššie uvedené a aj skutočnosť, že otec voči zvereniu maloletého do osobnej starostlivosti navrhovateľky nenamietal, súd prvej inštancie rozhodol, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti navrhovateľke - matke, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok, a to najmä s ohľadom na to, že otec sa o maloletého nestará a ani doposiaľ nestaral, t.č. je vo väzbe a je trestne stíhaný za drogovú trestnú činnosť. Súd prvej inštancie ďalej vychádzal z toho, že vo veci nebola sporná otázka odôvodnených potrieb maloletého, ale otázka možnosti a schopnosti otca na dosiahnutie príjmu. Súd prvej inštancie posudzoval, či sú skutočne jeho možnosti a schopnosti zabezpečenia príjmu znížené tak, že je dôvodné, aby pracoval za odmenu vo výške minimálnej mzdy, a či existujú objektívne okolnosti na strane otca, ktoré by odôvodňovali ustáliť výšku výživného tak, že by určite nepokrývala potreby maloletého rodiča a tieto boli hradné prakticky výlučne matkou. Súd prvej inštancie mal za to, že otec má možnosti, ako aj schopnosti riadne plniť vyživovaciu povinnosť a neexistujú žiadne právne relevantné dôvody pre stanovenie minimálneho výživného (§ 62 ods. 3 zákona o rodine). V prípade otca ide síce o osobu s dosiahnutým základným vzdelaním (ako vyplýva z údajov v trestnom konaní), avšak ide o mladého zdravého muža, v produktívnom veku, ktorý v bratislavskom regióne s nízkou mierou nezamestnanosti v rozhodnom období (cca 3 % počas celej posudzovanej doby, ako vyplýva zo štatistických údajov) rozhodne mal možnosť zabezpečiť si legálny zdroj príjmu v adekvátnej výške, a to aj na pracovných pozíciách, v ktorých je zamestnaný (skladník/šofér). Otec však v konaní pred súdom netvrdil a ani nepreukazoval, že vôbec vyvinul snahu nájsť si prácu, ktorou by takýto príjem zabezpečil. Súd má za to, že otec v posudzovanom období rozhodnom pre určenie výšky výživného (od podania návrhu) mal nesporne vyšší príjem ako deklaruje, nakoľko bol schopný prispievať na spoločnú domácnosť s partnerkou Z. K. sumou pravidelne 800,- eur mesačne a znášal náklady na hypotéku partnerky. V súdnej veci zložil preddavok na trovy znaleckého dokazovania, ktorého výška by presahovala jeho čistý mesačný príjem, nežiadal o oslobodenie od povinnosti zložiť preddavok, ani jeho úhradu v splátkach. Súd prvej inštancie poukázal na to, že takáto suma ďaleko prevyšuje ním deklarovaný mesačný zárobok, súd preto tvrdenia otca o výške jeho príjmu považoval za nevierohodné. V súdnej veci síce otec uvádzal, že mu peniaze údajne dával jeho nevlastný otec, toto skutkové tvrdenie však ničím nepreukázal. Podľa názoru súdu prvej inštancie nie je možné ani skutočnosť, že príjem otca z pracovného pomeru predstavuje len sumu minimálnej mzdy (v roku 2018 nižšiu ako minimálna mzda), ani skutočnosť, že otec bol opakovane vo väzbe a výkone trestu (aj v čase rozhodovania súdu) posúdiť ako okolnosť, ktorá by mala vo výsledku znamenať povinnosť otca podieľať sa na výžive maloletého v rozsahu nižšom, ako je povinnosť druhého rodiča, takýto výklad podieľania sa rodiča na vyživovacej povinnosti považoval súd prvej inštancie za nespravodlivý vo vzťahu k maloletému a najmä k matke, ktorá nielenže zabezpečuje osobnú starostlivosť výlučne sama, ale tiež by mala sama znášať náklady maloletého, a to len z dôvodu, že otec si vlastným protiprávnym konaním zavinil obmedzenie osobnej slobody. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v žiadnom prípade nejde o rodiča, ktorého tvrdené nepriaznivé majetkové pomery vznikli z objektívnych dôvodov. Pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti súd prvej inštancie zohľadnil matkou vyčíslené priemerné mesačné výdavky, ktoré na maloletého vynakladá. Túto sumu vzhľadom na vek maloletého a jeho odôvodnené potreby považoval súd prvej inštancie za takú, ktorú je nevyhnutné pravidelne vynaložiť, a to najmä na zhoršený zdravotný stav maloletého od júna 2015, keďže ide o osobu zdravotne ťažko postihnutú, ktorá vyžaduje zvýšené výdavky na lieky, zdravotné pomôcky, osobitný stravovací režim, ako aj náklady matky spojené s nutnosťou pohotovostne zabezpečiť starostlivosť v prípade náhleho zhoršenia zdravotného stavu (náklady na motorové vozidlo), ako sú špecifikované vyššie v odôvodnení. Súd prvej inštancie tiež zohľadnil skutočnosť, že navrhovateľka okrem finančnej roviny plní vyživovaciu povinnosť aj výlučnou osobnou starostlivosťou o maloletého. Pri určení doby, od kedy je otec povinný platiť výživné na maloletého súd zobral do úvahy, že otec sa od narodenia maloletého až do rozhodnutia súdu na výžive maloletého podieľal len výnimočne. Súd

prvej inštancie preto určil vyživovaciu povinnosť od podania návrhu na súd. Vychádzajúc z majetkových pomerov, možností a schopností povinného rodiča, vzhľadom na skutočnosť, že matka sa osobne stará o maloletého, berúc do úvahy aj zhoršený zdravotný stav maloletého a ďalšiu vyživovaciu povinnosť otca, súd stanovil výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletému sumou 350,- eur mesačne, počnúc dňom od 05.12.2016 (od podania návrhu) do 19.08.2018 do času vzatia do väzby, vychádzal pritom z možností povinného rodiča. Výživné za obdobie od 20.08.2018 súd určil sumou 150,- eur so zohľadnením skutočnosti, že otec bol počnúc týmto dňom vzatý do väzby, kde na rozdiel od výkonu trestu sa nemá možnosť zamestnať sa, avšak ako vyplýva z vykonaného dokazovania na druhé dieťa prispieval aj keď nepravidelne sumou 150,- eur mesačne, súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že otec je schopný platiť v súčasnosti výživné minimálne vo výške 150,- eur mesačne a nie je dôvod určiť zákonné minimálne výživné. Zameškané výživné súd prvej inštancie vypočítal od podania návrhu do dňa vyhlásenia rozsudku v celkovej sume 7.247,55 eur. Vzhľadom na pomery otca ku dňu rozhodovania súdu, a to väzbu, súd umožnil otcovi zameškané výživné platiť v mesačných splátkach po 30,- eur spolu s bežným výživným s tým, že zároveň súd určil, že omeškanie s platením splátok bude mať za následok zročnosť celého plnenia. Styk otca s maloletým účastníci konania upraviť nežiadali, preto súd prvej inštancie styk v rozhodnutí neupravil.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka odvolanie a to v časti tretej výrokovej vety, štvrtej výrokovej vety a piatej výrokovej vety, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na príklade vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a podľa § 62 ods. 1 CMP, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Matka má za to, že súd prvej inštancie dôsledne nesledoval najlepší záujem maloletého, a dostatočne nezohľadnil všetky skutočnosti daného prípadu, ak určil od 20.08.2018 výživné v nižšej sume, z dôvodu väzby otca. Podľa matky sa otec svojím úmyselným konaním pripravil o možnosť platiť výživné, túto skutočnosť nie je možné pričítať na ťarchu maloletého, a preto by vyživovacia povinnosť otca mala trvať v rovnakom rozsahu, bez ohľadu na jeho vzatie do väzby, resp. prípadné neskoršie odsúdenie na trest odňatia slobody. Matka poukázala na to, že otec maloletého je zdravý muž v produktívnom veku a z vykonaného dokazovania je zrejmé, že pred jeho vzatím do väzby žil na vysokej životnej úrovni, kedy so svojou priateľkou Z. K. až do júla 2017 žil v rodinnom dome, pričom sám hradil splátky hypotéky za svoju partnerku a prispieval jej na domácnosť. Po rozchode jej platí dobrovoľne výživné na ich spoločné dieťa, ktoré má v súčasnosti 1,5 roka, sumu cca 150,- eur mesačne. Matka má vedomosť, že pred vzatím do väzby absolvoval dovolenku na Kapverdských ostrovoch. Následne bolo voči nemu začaté trestné stíhanie pre drogovú trestnú činnosť, v súvislosti s ktorou bol vzatý do väzby. Otec si sám svojím konaním spôsobil, že bola na neho uvalená zo zákonných dôvodov väzba, čím sa zbavil objektívnej možnosti plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletému v takom rozsahu, ako by bol schopný, keby bol na slobode. Matka zastáva názor, že toto jeho konanie nie je možné pričítať na ťarchu maloletého a priznanie výživného v nižšom rozsahu pre vzatie otca do väzby nesleduje najlepší záujem maloletého. Matka má za to, že súd prvej inštancie mal výživné aj od 20.08.2018 určiť na základe možností a schopností, aké mal otec pred jeho vzatím do väzby. Matka ďalej vytýka v odvolaní, že požadovala priznanie výživného tri roky späť od podania návrhu, nakoľko v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre priznanie výživného späť. Tieto dôvody spočívali nielen v konaní otca, ktorý sa viac krát v komunikácii s matkou odmlčal, pričom matka nemala vedomosť, kde sa otec nachádza, čo s ním je, menil telefónne číslo a nebolo možné sa s ním skontaktovať. V neposlednom rade bol maloletému v júni 2015 diagnostikovaný Diabetes Typu 1, a matka bola nútená riešiť predovšetkým a prioritne potreby maloletého. Matka má za to, že uvedené okolnosti, a najmä zdravotné problémy maloletého, vyžadujúce zvýšené náklady, je možné považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie však tieto skutočnosti uvádzané v návrhu na začatie konania pri svojom rozhodnutí nezohľadnil a priznal výživné až odo dňa začatia súdneho konania, pričom v odôvodnení rozsudku nezdôvodnil, prečo vo zvyšku návrh matky zamietol (t.j. prečo nepriznal výživné pre maloletého späť). V dôsledku uvedeného považuje matka rozsudok súdu prvej inštancie za nedostatočne odôvodnený, arbitrárny a z uvedeného dôvodu nepreskúmateľný. V neposlednom rade namietla matka aj výrok o možnosti splácať zročné výživné v splátkach vo výške 30,- eur, nakoľko ide za neprimerane nízku splátku a v rozpore so záujmom maloletého. Takýmto spôsobom by mal otec splácať zročné výživné viac ako 20 rokov, teda aj dávno po nadobudnutí plnoletosti maloletého, čo je neakceptovateľné. Matka

uviedla, že sa nebráni plateniu zročného výživného v splátkach, avšak určených v primeranej výške, tak aby k splateniu zročného výživného nedošlo až v dlhom časovom horizonte.

5. Voči výrokom o určení vyživovacej povinnosti a o určení zročného výživného podal odvolanie aj otec. V odvolaní uvádza, že nesúhlasí s takýmto rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko nemá žiaden majetok, nedisponuje žiadnymi účtami, ani motorovým vozidlom. Bol zamestnaný v spoločnosti KaPnet, s.r.o. kde jeho priemerný mesačný zárobok predstavoval okolo 400,- Eur mesačne brutto. Špecializovaný trestný súd v Banskej Bystrici mu v januári 2018 uložil trest zhabania majetku. Jeho náklady na život boli v čase, keď bol na slobode 200,- Eur - nájom za rodinný dom v Jabloňovom, vyživovacia povinnosť voči mal. M. S., ktorému prispieval okolo 150,- Eur mesačne. Otec má za to, že informácia, že platil Z.Q. K., matke maloletého M. sumu 800,- eur mesačne, nie je pravdivá. V čase, keď s ňou žil jej dával vždy len 200,-eur, zvyšok doplácal jeho nevlastný otec Q.C. C. z Borinky, ktorý je úspešný podnikateľ. Po rozchode s Z. K. jej začal platiť na maloletého M. výživné vo výške 150,- eur. Otec poukázal v odvolaní na to, že sa nachádza vo vyšetrovacej väzbe a nemá šancu platiť výživné v takej výške, v akej ho súd prvej inštancie zaviazal a nemá šancu splatiť zmeškané výživné a hneď sa dostane do omeškania, pretože nemá žiadny príjem. Otec v odvolaní žiada prehodnotiť výšku vyživovacej povinnosti a znížiť ju, nakoľko momentálne nie je schopný platiť také výživné ako ho súd prvej inštancie zaviazal.

6. Matka k odvolaniu otca podala vyjadrenie, v ktorom uvádza, že ho považuje za nedôvodné v celom rozsahu. Poukázala najmä na čl. 5 Zákona o rodine, v zmysle ktorého záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, na čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, kde je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa a na čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého sa zmluvné strany zaviazali vynaložiť všetko úsilie, aby zabezpečili uznanie princípu, že obidvaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia, prípadne poručníci majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Najlepšie záujmy dieťaťa budú pritom ich prvoradou starosťou. Podľa matky zníženie určenej výšky výživného by bolo v priamom rozpore so záujmom maloletého, ktorý má právo na zabezpečenie tak nemateriálnych, ako aj materiálnych podmienok pre svoj riadny vývoj, zo strany oboch rodičov. Tieto podmienky maloletému od jeho narodenia až po súčasnosť zabezpečuje takmer výlučne len matka, na ktorej je celá ťarcha osobnej starostlivosti o maloletého, ako aj zabezpečenia jeho výživy. Taktiež je nevyhnutné zohľadniť, že maloletý má výdavky najmä v súvislosti s jeho zdravotným stavom, z dôvodu ktorého má okrem bežných nákladov tiež vysoké náklady na špeciálnu stravu, lieky a zdravotné pomôcky. Opätovne poukázala na to, že nie je v záujme maloletého, aby bola vyživovacia povinnosť otca znížená, z dôvodu súčasného postavenia otca, ktorý si objektívne zapríčinil sám. Rovnako prenesenie vyživovacej povinnosti vo väčšej miere na matku súdnym rozhodnutím z dôvodu tohto postavenia otca by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Poukázala i na to, že otec bol niekoľkokrát v ústave na výkon trestu odňatia slobody, resp. v ústave na výkon väzby. Napriek uvedenému však podľa názoru matky nikdy netrel biedu, z osobnej skúsenosti matky, ako aj z informácií, ktoré sa o otcovi dozvedela, žil na vysokej životnej úrovni, obliekal sa do značkového oblečenia, absolvoval drahé zahraničné dovolenky, vozil sa na luxusných autách. Ak mu aj jeho zamestnávateľ platil príjem vo výške 400,- eur brutto mesačne, podľa vedomostí matky bol jeho oficiálny príjem účelovo takýto nízky a otec okrem toho dostával od zamestnávateľa aj ďalšie plnenia navyše, okrem toho mal od zamestnávateľa viaceré benefity, ako poskytnutie motorového vozidla na bezodplatné užívanie a zabezpečenie bývania. Ďalšou podstatnou skutočnosťou podľa matky je, že otec potom, čo mu bol uložený trest prepadnutia majetku, absolvoval dovolenku na Kapverdských ostrovoch. Podľa matky je nevyhnutné zohľadniť, že tento trest mu mohol byť uložený opäť len v dôsledku jeho nezákonnej činnosti, a teda tento trest si objektívne zapríčinil sám vlastným konaním. Matka má za to, že pri určení výživného by mal byť rozhodujúci príjem, ktorý otec reálne mohol dosahovať, a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje. Výživné by malo byť určené na základe toho, aký príjem by otec vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, pracovné skúsenosti, dostupnosti a ponuky práce, mohol dosahovať, keby bol na slobode.

7. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky, nakoľko nebolo potrebné doplniť resp. zopakovať dokazovanie a nevyžaduje to dôležitý verejný záujem. Súd prvej inštancie riadne vykonal dokazovanie a zistil skutočný stav veci, z ktorého vychádzal pri rozhodnutí aj odvolací súd. Odvolací súd, čo do určenia výšky vyživovacej povinnosti

dospel k inému právnemu názoru, bez potreby opakovať dokazovanie. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 26.02.2020 (§ 378 C. s. p., § 219 ods. 3 C. s. p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci upovedomení zákonným spôsobom.

8. Odvolací súd sa zaoberal otázkou, či došlo k určeniu výživného v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami, či určená výška výživného zodpovedá možnostiam a schopnostiam na strane povinného, a či zodpovedná oprávneným nákladom na maloletého. Ďalej sa odvolací súd zaoberal tým, či tu sú dané dôvody priznať výživné aj spätne za tri roky od podania návrhu na súd, ako žiadala matka.

9. Odvolací súd preskúmaním rozhodnutia v časti uloženia vyživovacej povinnosti, vychádzajúc zo zistených pomerov rodičov, možností a schopností na strane otca a nákladov na maloletého a jeho zdravotný stav, dospel k záveru o potrebe zmeniť stanovenú výšku výživného a určiť ju na výšku 300,- eur mesačne od podania návrhu na súd a túto výšku výživného ponechať aj na obdobie potom, čo bol otec vzatý do väzby, resp. nastúpil na výkon trestu odňatia slobody. Odvolací súd zdôrazňuje, že výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzny, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav, ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a podobne. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu je zistenie ich skutočných príjmov, ale aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento dosahovaný príjem zodpovedá ich telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia. Medzi odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa a reálnymi schopnosťami a možnostami rodičov platí zásada priamej úmernosti, ktorá je plne v súlade s normatívnou zásadou, že dieťa má právo žiť na takej úrovni, na akej žijú jeho rodičia. To znamená, že čím je vyššia životná úroveň rodičov, tým je odôvodnené aj rozsiahlejšie uspokojovanie potrieb dieťaťa; teda jeho odôvodnenými potrebami sú aj také potreby, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú pre vývoj dieťaťa prospešné, napr. rekreačné, kultúrne, a pod. Rozsah odôvodnených potrieb dieťaťa je tiež súčasne závislý od reálnych schopností a možností jeho rodičov povinných poskytovať mu výživné, t.j. od ich zárobkových schopností a možností, počtu ich celkových vyživovacích povinností a pod. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, ktoré sú na ich výživu i celkovú starostlivosť úplne odkázané, je jednou zo základných povinností každého rodiča, pričom každý z rodičov je povinný venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy detí, a to všetkých svojich detí bez rozdielu a bez ohľadu na to, či s deťmi žije alebo nežije v spoločnej domácnosti, pretože dieťa má právo na vytvorenie čo najpriaznivejších podmienok pre svoj zdravý rast a vývoj. Odôvodnené potreby sú však odôvodnené i schopnosťou a možnosťou rodičov.

10. Odvolací súd vychádzajúc z týchto kritérií pre určenie výživného dospel k záveru, že odvolanie matky do výroku o výživnom je sčasti dôvodné. V prvom rade odvolací súd má zhodne s názorom matky za to, že nebolo dôvodné znížiť určenú výšku výživného z dôvodu, že otec bol vzatý do väzby a je toho času vo výkone trestu odňatia slobody. Deti majú právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu, čo zahŕňa zo strany rodičov povinnosť zaistiť materiálne i nemateriálne podmienky k tomu, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti ku deťom a to podľa kritérií v ust. § 62 Zákona o rodine. Povinnosťou súdu je pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliadnuť aj k tomu, v akej miere sa osobne každý z rodičov stará o dieťa. Ak sa rodič zbaví svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol vzatý do väzby a následne odsúdený k trestu odňatia slobody, objektívnej možnosti plniť vyživovaciu povinnosť, nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu dieťaťa. Pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti v danom prípade bolo potrebné vychádzať z možností a schopností na strane otca, ktoré by mohol mať, keby nekonal úmyselne tak, že to viedlo k jeho odsúdeniu a obmedzeniu osobnej slobody. V tomto smere odvolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Českej republiky č. IV. ÚS 1181/07 zo dňa 06.02.2008, v ktorom sa súd zaoberal povinnosťou platiť výživné rodičovi, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody a dospel k záveru, že skutočnosť, že ak sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený na trest odňatia slobody zbavil objektívnej možnosti plniť vyživovaciu povinnosť, nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu dieťaťa. Ide síce o nález Ústavného súdu Českej republiky, ale právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom je v Českej republike upravená rovnako, ako v Slovenskom právnom poriadku, je zakotvená na tých istých princípoch. Rovnako nemožno prihliadať ani na to, že v súvislosti s trestnou činnosťou otca, mu bol uložený trest prepadnutia majetku. K uloženiu trestu prepadnutia majetku došlo

tiež z dôvodu úmyselného konania otca, čo nemožno vyhodnotiť v neprospech maloletého. Pri určení vyživovacej povinnosti otcovi v danom prípade je potrebné vychádzať z jeho možností a schopností, ktoré by mal, ak by nebol vo výkone trestu odňatia slobody. Je nepochybne preukázané v konaní, že otec je v produktívnom veku, má síce dosiahnuté základné vzdelanie, ale nie je zjavné, prečo si vzdelanie nerozšíril, hoci aj štúdiom na strednej škole bez maturity. Namiesto riadnej starostlivosti o svoje maloleté deti, vykonával trestnú činnosť, nerozvíjal svoje vzdelanie a nesnažil sa mať riadne zamestnanie, aby si mohol plniť svoju prvoradú zákonnú vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Matke maloletého ani nepomáhal s osobnou starostlivosťou o maloletého. Otec žije v bratislavskom kraji, kde je najnižšia miera nezamestnanosti a aj s jeho dosiahnutým vzdelaním, sú možnosti zamestnať sa a dosahovať príjem na úrovni priemernej mzdy. Otec bol napríklad zamestnaný ako skladník/šofér, a podľa štatistických údajov mzda na takejto, alebo obdobnej pozícii sa pohybuje medzi 700-1.000,- eur mesačne. V danom prípade je pri stanovení výšky výživného nevyhnutné zohľadniť aj zdravotný stav maloletého, ktorý má diagnostikovaný diabetes 1. typu, čo vyžaduje zvýšené výdavky na stravu dieťaťa, náklady na zdravotné pomôcky a v neposlednom rade pre matku sťaženú osobnú starostlivosť, keď je nevyhnutné maloletému aplikovať inzulín, je potrebné s maloletým chodiť na pravidelné kontroly k diabetológovi, neustále dohliadať na jeho stravovací režim, niekoľko krát do dňa sledovať a merať hodnotu cukru v krvi, dohliadať na to, aby dieťa malo dostatočný pohyb a podobne. Vychádzajúc z nákladov na maloletého a jeho zhoršeného zdravotného stavu, z možností a schopností na strane otca, zohľadniac, že otec má ešte jednu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a vychádzajúc z toho, že o maloletého výkon osobnej starostlivosti zabezpečuje len matka, dospel odvolací súd k tomu, že je dôvodné určiť výživné od podania návrhu na súd, t.j. od 05.12.2016 vo výške 300,- eur mesačne a túto výšku výživného ponechať bez ohľadu na to, či je otec toho času vo výkone trestu odňatia slobody.

11. Matka žiadala priznať výživné aj spätne tri roky od podania návrh. Odôvodnila to tým, že otec maloletého sa viac krát v komunikácii s matkou odmlčal, pričom matka nemala vedomosť, kde sa otec nachádza, čo s ním je, menil telefónne číslo a nebolo možné sa s ním skontaktovať a tým, že maloletému bol v mesiaci jún 2015 diagnostikovaný Diabetes Typ 1, teda matka bola nútená riešiť predovšetkým a prioritne potreby maloletého a nemala ani dostatok prostriedkov, aby vyhľadala právnu pomoc. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie nevidí dôvod, aby sa výživné priznávalo spätne, nakoľko matkou uvádzané dôvody, pre ktoré nepodala návrh na súd skôr, nie sú také, ktoré jej v uplatnení práva na výživné od otca maloletého skutočne bránili. Odvolací súd nespochybňuje, že diagnostikovanie choroby maloletému bolo pre matku náročným obdobím, avšak k diagnostike došlo v júni 2015, teda rok a pol pred podaním návrhu na súd. Hospitalizácia pri tejto diagnóze trvá v rozmedzí týždňov až dva, za túto dobu sa dieťa nastaví na potrebný režim, potrebné dávky inzulínu, rodič je vyškolený zdravotným personálom. Ide o ťažké obdobie, kým si rodič a dieťa zvyknú na nový režim, avšak nebránilo to matke podať návrh na súd aj skôr. Neobstojí ani argument matky o tom, že nemala finančné prostriedky na právneho zástupcu, keď s napísaním návrhu na určenie otcovstva vedia pomôcť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, respektíve sú zriadené aj centrá bezplatnej právnej pomoci. Navyše matka podala návrh na určenie otcovstva až 8 rokov od narodenia maloletého, hoci vedela kto je otcom a nie je tu žiaden relevantný dôvod, prečo sa s návrhom na určenie otcovstva neobrátila na súd už omnoho skôr a to ešte predtým, ako maloletý ochorel.

12. Odvolací súd z dôvodu zmeny rozsahu výživného zmenil aj výrok o zročnom výživnom, ktoré vypočítal od podania návrhu na súd do rozhodnutia odvolacieho súdu, s tým, že započítal do zročného výživného 200,- eur, ktorú sumu matka uviedla, že obdržala od otca v čase, keď bol už vo väzbe, teda v období, ktoré spadá do doby, za ktorú odvolací súd určuje zročné výživné. Zročné výživné odvolací súd počítal od 05.12.2016 po rozhodnutie odvolacieho súdu (26.02.2020). Z dôvodu, že výživné je splatné do 15. dňa v mesiaci, a rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený po 15. dni v mesiaci, je zročné celé mesačné výživné za mesiac február, preto je uvedené vo výroku rozhodnutia obdobie od 15.12.2016 do 29.02.2020. Celková suma zročného výživného je 11.461,09 eur (27 dní mesiaca december 2016, t.j. 261,09 eur + 38 mesiacov x 300,- eur = 11.661,09 eur, po odpočítaní 200,- eur). Odvolací súd vzhľadom ako dôvodnú odvolaciu námietku matky, že súd prvej inštancie určil nízke splátky, len vo výške 30,- eur mesačne, čo znamená, že zročné výživné by otec splácal 20 rokov. Odvolací súd má za to, že nie je dôvodné, aby sa zročné výživné hradilo v splátkach. Možnosť platiť zročné výživné na maloleté dieťa v splátkach má byť daná len vo výnimočných prípadoch, teda tam, kde sú k tomu dané dôvody hodné osobitného zreteľa. V danej veci odvolací súd nevzhladol žiaden dôvod, pre ktorý by mal otec platiť zročné výživné v splátkach. Otec vedel, že je otcom maloletého od jeho narodenia a mal vedieť, že je jeho prvoradou povinnosťou poskytnúť maloletému výživné. Otcovi nič nebránilo v tom, aby uznal

otcovstvo a riadne si plnil vyživovaciu povinnosť. To, že zročné výživné je v sume vyššej je zapríčinené len a len nezodpovedným prístupom otca maloletého. Odvolací súd uložil povinnosť uhradiť zročné výživné naraz a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle ust. § 232 ods. 3 prvá veta CSP, nakoľko tu nie sú na strane otca také okolnosti, ktoré by odôvodňovali umožniť otcovi platiť zročné výživné v splátkach.

13. Odvolací súd záverom dodáva, že z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybne v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

14. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

15. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 Ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).